

Nadere uitwerking van het advies van de Staatssecretaris van VROM met betrekking tot bovengrondse hoogspanningslijnen

Inleiding

Deze notitie hoort bij het advies van de Staatssecretaris van VROM zoals verwoord in brief van september 2005 met kenmerk SAS/2005183118 aan de colleges van Burgemeesters en Wethouders en van Gedeputeerde Staten, IPO, VNG, netbeheerders Elektriciteit en EnergieNed.

Om dit advies te kunnen operationaliseren is het nodig om een aantal begrippen nader uit te leggen en toe te lichten. Hierdoor wordt een uniforme aanpak mogelijk.

Uitwerking en toelichting begrippen:

1. Magneetveldzone

Het advies en deze notitie beperken zich tot de magnetische velden van bovengrondse hoogspanningslijnen¹. De sterkte van het magneetveld wordt uitgedrukt in microtesla's (μT).

De magneetveldzone is de strook grond die zich aan beide zijden langs de hoogspanningslijn uitstrekt en waarbinnen het magneetveld gemiddeld over een jaar hoger dan 0,4 μT is of in de toekomst kan worden.

De maximale afstand ten opzichte van het hart van de lijn waar magneetvelden van meer dan 0,4 μT kunnen voorkomen is vaak de helft van de breedte van de magneetveldzone ter plaatse, maar de zone kan ook asymmetrisch zijn.

Het magneetveld rond een hoogspanningslijn is afhankelijk van een aantal eigenschappen van de lijn. Een belangrijke bepalende eigenschap is de capaciteit van de lijn. Deze wordt op zijn beurt weer bepaald door het spanningsniveau van de lijn en de stroomsterkte die door de lijn kan lopen. Omdat de stroomsterkte die door een hoogspanningslijn loopt varieert met de tijd (bijvoorbeeld afhankelijk is het moment van de dag en de dag in het jaar) kan het over het jaargemiddelde magneetveld het beste berekend worden. Voor deze berekening is door het RIVM een Handreiking opgesteld. Deze Handreiking is als bijlage bij deze notitie gevoegd en de meest actuele versie ervan kan gevonden worden op <http://www.rivm.nl/hoogspanningslijnen>.

¹ In deze notitie blijven dus buiten beschouwing de velden van ondergrondse hoogspanningslijnen, het distributienet en allerlei elektrische apparaten zoals stofzuigers, scheerapparaten en elektrische dekens en de velden van zendinrichtingen zoals voor mobiele telefonie of radio en televisie.

2. **Indicatieve en specifieke zones**

In deze notitie wordt onderscheid gemaakt tussen de “specifieke zone” en de “indicatieve zone” rond een bovengrondse hoogspanningslijn.

De “specifieke zone” is de magneetveldzone berekend overeenkomstig de door het RIVM opgestelde Handreiking (zie bijlage 2).

Van belang is om op te merken dat de handreiking uitgaat van de velden zoals deze in de toekomst, overeenkomstig de ontwerpcapaciteit² van de hoogspanningslijn, kunnen gaan voorkomen. De actuele velden kunnen dus lager zijn, maar zij kunnen wel verder naar de grens van de zone toegroeien ook zonder dat verdere ingrepen aan de lijn nodig zijn. Het bepalen van de specifieke zone rond een hoogspanningslijn is pas nodig op het moment dat er in de buurt van de lijn in ruimtelijk opzicht nieuwe ontwikkelingen spelen of indien er wijzigingen aan de lijn nodig zijn (zie ook hieronder voor de omschrijving van het begrip “nieuwe situatie”). Om enerzijds zicht te krijgen op wat verstaan moet worden onder “in de buurt” en anderzijds niet alle actuele zones te hoeven uitrekenen, zijn door KEMA en RIVM en door Tennet indicaties bepaald van de afstanden rond hoogspanningslijnen waarbinnen sprake kan zijn van verhoogde magneetvelden. De gebieden tussen deze afstanden worden aangeduid als “indicatieve zones”.

De “indicatieve zone” is de magneetveldzone berekend op basis van een aantal conservatieve aannames.

De indicatieve zones zijn per hoogspanningslijn opgenomen op de site rivm.nl/hoogspanningslijnen.

3. **Langdurige blootstelling van kinderen en gevoelige bestemmingen**

Uit buitenlandse epidemiologisch onderzoeken is een statistisch verband naar voren gekomen tussen kinderen tot aan 15 jaar die wonen in de buurt van hoogspanningslijnen en een verhoogde kans op het krijgen van leukemie.

“kinderen” zijn in deze notitie mensen met een leeftijd van 0 tot aan 15 jaar.

Strikt genomen zou op basis van deze onderzoeken het begrip “langdurig verblijven” kunnen worden beperkt tot *kinderen* die wonen in de *magneetveldzone* rond een hoogspanningslijn. Uit voorzorg wordt het begrip “langdurig” echter extensiever geïnterpreteerd en worden scholen, crèches en

² De ontwerpcapaciteiten zoals deze eind 2005 worden opgenomen in het capaciteitsplan van de Directie Toezicht energie van de Nederlandse Mededingsautoriteit zijn bepalend bij de berekening van de specifieke zone (http://www.dte.nl/nederlands/elektriciteit/transport/kwaliteitsplannen/Capaciteitsplannen_Netbeheerders.asp).

kinderdagverblijven hiertoe ook gerekend.

Voor “*langdurig blootstellingen*” wordt uitgegaan van *kinderen die wonen, of verblijven in scholen, crèches of kinderopvangplaatsen die gelegen zijn in magneetveldzones.*

Als “*gevoelige bestemmingen*” worden aangemerkt woningen, scholen crèches en kinderopvangplaatsen.

Locaties waar zich wel kinderen kunnen bevinden maar waar de verblijftijd vergeleken met wonen als kort kan worden bestempeld, zoals sportvelden, speeltuinen, zwembaden e.d., worden dus niet aangemerkt als gevoelige bestemming.

4. Nieuwe situaties

Het beleidsadvies beperkt zich tot “nieuwe situaties”.

Onder “nieuwe situaties” wordt verstaan:

- a. **Nieuwe streek- of bestemmingsplannen, dan wel wijzigingen in bestaande,**
- b. **Nieuwe bovengrondse hoogspanningslijnen, dan wel wijzigingen aan bestaande.**

Indien overeenkomstig een vigerend bestemmingsplan een nieuwe *gevoelige bestemming* wordt gerealiseerd, wordt dit als een “bestaande situatie” en dus niet als een “nieuwe situatie” aangemerkt. Aan bestaande rechten wordt niet getornd.

Dit geldt ook voor de reeds aanwezige hoogspanningslijnen. Bij iedere lijn hoort een *specifieke zone* waarbuiten geen jaargemiddelde magneetvelden van meer dan 0,4 μ T voorkomen. Naar analogie van de situatie bij nieuwbouw overeenkomstig een vigerende bestemmingsplan geldt hierbij dat aanpassingen overeenkomstig het oorspronkelijke ontwerp van de lijn niet als een nieuwe situatie worden aangemerkt. De ontwerpcapaciteit van de lijn mag alsnog volledig opgevuld worden en daarmee moet rekening worden gehouden met de berekening van de specifieke zones. Daarnaast geldt dat indien een hoogspanningslijn in afwijking van de ontwerpspecificaties moet worden aangepast omdat er bijvoorbeeld behoefte bestaat aan een grotere capaciteit, dat zonder bezwaar mogelijk moet zijn indien hierdoor (bijvoorbeeld door het treffen van aanvullende maatregelen) de *specifieke zone* van deze hoogspanningslijn niet groter wordt.